

สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในโรงเรียน
ขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1
**The States of School Curriculum Administration for Developing Learning
Achievement in Educational Opportunity Expansion Schools Under
of Tak Primary Educational Service Area Office 1**

ธาริดา สกลภัทรสกุล และ ทศนะ ศรีปิตตา

มหาวิทยาลัยนเรศวร

Tharida Sakolpattarasakun and Tussana Siputta

Naresuan University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: tharida_bo@windowslive.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ และครูผู้สอน ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ในปีการศึกษา 2565 จำนวน 217 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลโดย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลวิจัยพบว่า ผลวิจัยพบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา รองลงมา คือ การนำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนการสอน การปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตร

คำสำคัญ: บริหารวิชาการ; การบริหารหลักสูตร; โรงเรียนขยายโอกาส

Abstracts

The research aimed to study the states of school curriculum administration for developing learning achievement in Educational Opportunity Expansion Schools Under of TAK Primary Educational Service Area Office 1. The samples used in the research were 217 school administrators, directors of academic subdivision and teachers in Educational Opportunity Expansion Schools Under of TAK Primary Educational Service Area Office 1 and the tool used to collect data was rating scale questionnaires. Then data was analyzed by some statics such as frequency, percentage, mean and standard deviation.

The results of this research were as follow; the states of school curriculum administration for developing learning achievement in Educational Opportunity Expansion Schools Under of TAK Primary Educational Service Area Office 1, was at high level in 5 aspects when considering each aspect, it demonstrated that the planning and implementation of the curriculum at high level, follow by the using of curriculum, improving and developing the process curriculum management, the preparation of the curriculum, and the evaluation and respectively of curriculum was low level.

Keywords: Academic administration; Curriculum Administration; Opportunity Expansion School

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยการจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ยึดหลักมีเอกภาพด้านนโยบาย มีความหลากหลายในการปฏิบัติ มุ่งเน้นการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นและสถานศึกษาได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งหลักการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ปรากฏอยู่ใน พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติมาตรา 39 ที่กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาไปยังสถานศึกษาโดยตรง 4 ด้าน ได้แก่ วิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป เพื่อให้การศึกษาสร้างคนและสร้างความรู้สู่สังคมคุณธรรม คุณภาพ สมรรถภาพและประสิทธิภาพต่อไป งานที่เป็นหัวใจสำคัญในการบริหารสถานศึกษา คือ การงานบริหารงานวิชาการ เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นไปตามมาตรฐานหรือสูงกว่ามาตรฐานการศึกษาที่กำหนด (ชูชาติ พ่วงสมจิตร, 2561 : 7) กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดขอบข่ายงานบริหารวิชาการไว้ทั้งหมด 17 งาน งานที่สำคัญในขอบข่ายงานบริหารวิชาการคือ งานบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เกิดจากการวิจัยและติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เป็นระยะอย่างต่อเนื่อง พบประเด็นที่เป็นปัญหาและ

ความไม่ชัดเจนของหลักสูตรหลายประการทั้งในส่วนของเอกสารหลักสูตร กระบวนการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ และผลผลิตที่เกิดจากการใช้หลักสูตร คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินการทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาวิจัยดังกล่าว และข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมชัดเจนยิ่งขึ้น ทั้งเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติในระดับเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 1-3)

โครงการขยายโอกาสทางการศึกษา เป็นการจัดการศึกษาให้แก่กลุ่มนักเรียนที่จบชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ด้อยโอกาสทางการศึกษาได้มีโอกาสศึกษาต่อในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ซึ่งมีการศึกษาโรงเรียนขยายโอกาสในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 มีจำนวนโรงเรียนทั้งสิ้น 31 โรงเรียน โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 สำนักรวบรวมสภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดตามระเบียบบริหารราชการ ซึ่งจากการสำรวจข้อมูลจากกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล พบว่า ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินัยพื้นฐาน (Ordinary National Education Test : O-NET) ของนักเรียนกลุ่มโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ในปีการศึกษา 2562 – 2564 ลดลงอย่างต่อเนื่องโดยตลอด ทุกรายวิชาที่จัดสอบมีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดไว้ (สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ) ซึ่งเป็นผลสะท้อนปัญหาของการบริหารงานวิชาการ โดยเฉพาะในงานบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งเป็นงานที่สำคัญที่ช่วยส่งเสริมการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นผลมาจากการขาดการส่งเสริม พัฒนางานบริหารหลักสูตรสถานศึกษา จึงเป็นผลทำให้ผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินัยพื้นฐาน (Ordinary National Education Test : O-NET) มีคะแนนลดลง

จากข้อมูลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ซึ่งจะศึกษากระบวนการการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อนำผลการศึกษาในครั้งนี้ไปใช้เป็นข้อมูลการส่งเสริม สนับสนุน และประกอบการพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา อีกทั้งเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาหรือผู้ที่สนใจทั่วไป นำไปเป็นแนวทางในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ซึ่งเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 31 โรงเรียน รวม 487 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษา ครูหัวหน้าฝ่ายบริหารงานวิชาการ และครูผู้สอน ในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ในปีการศึกษา 2565 จำนวน 217 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเปิดตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นชั้นในการแบ่งกลุ่มตัวอย่าง

2. เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะแบบตรวจสอบรายการ (Check list) คือ สภาพทางเพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์การทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 จำแนกเป็น 5 ด้าน จำนวน 50 ข้อ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพของแบบสอบถามสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี แนวคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส
2. กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย
3. กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
4. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างตามนิยามศัพท์เฉพาะแล้วนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และการใช้สำนวนภาษา โดยพิจารณาความสอดคล้องระหว่างนิยามศัพท์เฉพาะและข้อความถาม

6. นำผลการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความถามกับเนื้อหา โดยใช้สูตรหาค่า IOC (Index of item-objective congruence: IOC) และเลือกข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปปรากฏว่าได้ค่า IOC ทุกข้อมีค่าเท่ากับ 1.00

7. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยเพื่อตรวจสอบพิจารณา แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนเพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 คน โดยใช้วิธีวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient alpha) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96

8. ปรับปรุงประเด็นคำถามตามคำแนะนำที่ผู้เชี่ยวชาญได้ตรวจสอบและนำเสนอให้ปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีคุณภาพและเหมาะสมกับงานวิจัย

9. นำแบบสอบถามที่ผ่านการหาคุณภาพแล้วนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยเพื่อตรวจสอบพิจารณาเป็นขั้นตอนสุดท้าย เพื่อจัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล พร้อมส่งแบบสอบถามถึงผู้บริหารสถานศึกษา และครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ที่เป็นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพื่อทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

3. ดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามเพื่อทำการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามและนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์มาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ระดับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 โดยใช้สถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาจาก ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 4) สรุปได้ว่ากระบวนการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 นั้น มีทั้งหมด 5 ด้าน ดังนี้

1. **การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา** หมายถึง การสร้างความตระหนักให้แก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน นักเรียน เพื่อให้เห็นความสำคัญความจำเป็นต้องร่วมมือกันบริหารจัดการหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารหลักสูตรและงานวิชาการของสถานศึกษา จัดทำระบบสารสนเทศให้เป็นระบบในสถานศึกษา รวมถึงจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษา และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ เพื่อขอความร่วมมือในการบริหารจัดการหลักสูตรของสถานศึกษา

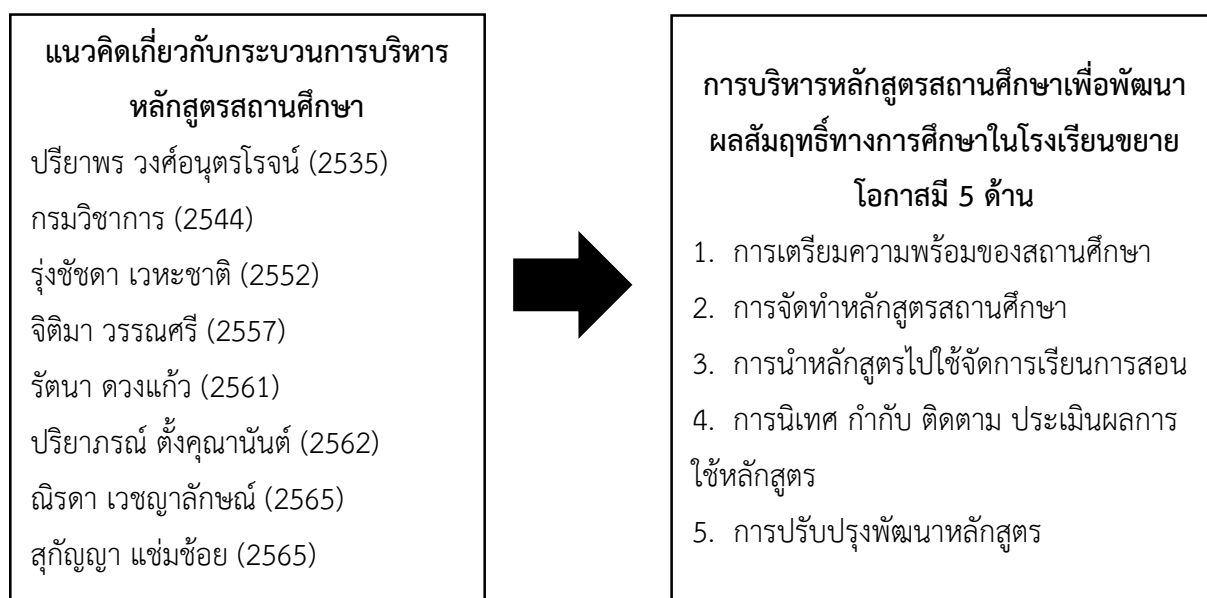
2. **การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา** หมายถึง ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง กำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา กำหนดโครงสร้างหลักสูตร กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ สาระหลักสูตร ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และกำหนดการวัดและประเมินผล ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชน

3. **การนำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนการสอน** หมายถึง การจัดการเรียนการสอนในตามแผนงานตามมาตรฐานและเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้ การนำหลักสูตรไปใช้อย่างเป็นระบบ มีขั้นตอนที่ถูกต้อง จัดครูและบุคลากรที่เข้าสอนตรงกับความรู้ความสามารถและลักษณะงาน โดยจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เหมาะสมเพื่อเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน มีการจัดทำและพัฒนาสื่อการสอนที่หลากหลาย ทันสมัย และจัดระบบการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามสภาพจริงของผู้เรียนได้ชัดเจนและถูกต้อง

4. **การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตร** หมายถึง การดำเนินการตรวจสอบ การกำหนดขั้นตอนการนิเทศอย่างเป็นระบบ ตรงเป้าหมายของการใช้หลักสูตร สร้างเกณฑ์การประเมินที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ จัดระบบกำกับ ติดตามและประเมินผล ทำแผนนิเทศกำกับติดตามและประเมินผลที่ชัดเจน สม่าเสมอ การวิเคราะห์ สรุปและมีการจัดทำรายงานการประเมินผล เพื่อนำผลมาปรับปรุงและพัฒนา

5. การปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การนำข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการติดตาม และรายงานผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนพัฒนาการบริหารจัดการหลักสูตรให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพให้มากยิ่งขึ้น และกระตุ้นให้ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ร่วมพัฒนาอย่างต่อเนื่อง พัฒนากระบวนการบริหารจัดการหลักสูตรในปีการศึกษาต่อ ๆ ไป

ผู้วิจัยจึงนำมาสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการการศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 แสดงดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงผลการการศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ในภาพรวม

ที่	รายการ	กลุ่มตัวอย่าง (n = 217)		ระดับการ บริหาร หลักสูตร
		$\bar{x}$	S.D.	
1.	การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา	4.17	0.70	มาก
2.	การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.30	0.59	มาก
3.	การนำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนการสอน	4.25	0.62	มาก
4.	การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตร	4.11	0.77	มาก
5.	การปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร	4.19	0.69	มาก
รวม		4.21	0.60	มาก

จากตาราง 1 พบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.21$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.30$) รองลงมา คือ การนำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.25$) การปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.19$) การเตรียมความพร้อมของสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.17$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตร อยู่ในระดับมาก ($\bar{x}=4.11$)

อภิปรายผลการวิจัย

ผลสรุปผลการศึกษาสภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 พบว่า การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1

ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดแนวทางการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาไว้อย่างชัดเจนโดยให้สถานศึกษามีภารกิจในการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ สถานศึกษาจึงมีบทบาทหน้าที่สำคัญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา และดำเนินการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553 : 36)

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษามีบทบาทที่สำคัญในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้ผู้เรียนได้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาผู้บริหารสถานศึกษา ครู และนักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรสถานศึกษา วิสัยทัศน์ภารกิจ เป้าหมายการจัดการศึกษา และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ครูกำหนดแนวทางการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน ที่สอดคล้องกับความถนัดและความสนใจของนักเรียน และสถานศึกษากำหนดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่หลากหลายเปิดโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมได้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะและความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับจิตรลดา อุปติมา (2558 : 77-78) ได้ทำวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอปง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 36 ผลวิจัยพบว่า ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีการปฏิบัติมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนมีการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาแต่ละช่วงชั้น มีการจัดสาระการเรียนรู้ จัดสัดส่วนเวลาเรียน ตามโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีการวิเคราะห์คำอธิบายรายวิชาเป็นรายปีหรือรายภาคและรายหน่วยการเรียนรู้เพื่อ กำหนดเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ ครูมีแผนการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ทุกคนเข้าร่วมกิจกรรมได้เหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะและความแตกต่างระหว่างบุคคล

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตร อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดขั้นตอนการนิเทศอย่างเป็นระบบ ตรงเป้าหมายของการใช้หลักสูตร จัดให้มีการนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ มีการรายงานสรุปการนิเทศและมีการจัดทำรายงานการประเมินผล เพื่อนำผลมาปรับปรุงและพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับวิลาสสิน กนกไกรทรัพย์ (2558 : 73) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากำแพงเพชร เขต 2 ผลวิจัยพบว่า ด้านการนิเทศกำกับติดตาม และประเมินผล มีการปฏิบัติปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนมีการนิเทศการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนได้จัดทำแผนงาน/โครงการนิเทศกำกับติดตามในสถานศึกษาและโรงเรียนมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้าช่วงชั้น หัวหน้ากลุ่มสาระทั้ง 8 กลุ่มสาระ และสอดคล้องกับอังสุมารินทร์ รูปงาม (2559 : 84) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนในระดับประถมศึกษาในอำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง ผลการวิจัยพบว่า ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา มีการปฏิบัติมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า โรงเรียนมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลการจัดการ

หลักสูตร โดยโรงเรียนมีการประชุมก่อนเปิดภาคเรียนเพื่อปรึกษาหารือ เตรียมการด้านต่างๆ ก่อนเปิดภาคเรียนสถานศึกษามีการให้คำแนะนำ ใช้ในระบบนิเทศ และมีการนิเทศการสอนปีการศึกษาละ 1 ครั้ง และมีการอบรมเกี่ยวกับการนิเทศ กำกับ ติดตามเสมอ

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ผู้วิจัยมี ข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ด้านการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 จึงควรส่งเสริมและพัฒนาผู้บริหาร ครูบุคลากรในสถานศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษามากยิ่งขึ้นไป

1.2 จากผลการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ด้านการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตร เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังนั้น สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตาก เขต 1 ควรมีการส่งเสริมการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง เพื่อนำผลที่ได้จากการการนิเทศ กำกับ ติดตาม ประเมินผลมาปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาสังกัดอื่น อาทิ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน เป็นต้น

2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลสามารถนำมาเป็นแนวทางในปรับปรุงและพัฒนาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาต่อไป

2.3 ควรมีการพัฒนารูปแบบในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). *แนวทางการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: ศุภสมาคมประชาชาติ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551*. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *แนวปฏิบัติการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จิตรลดา อุบัติมา. (2558). *สภาพและปัญหาในการบริหารหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตพื้นที่อำเภอปาง ลังกิดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 36. การค้นคว้าอิสระ ปริญญาโท*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. (2561). *หน่วยที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการและทรัพยากรการศึกษา ในประมวลสาระชุด วิชา การบริหารวิชาการและทรัพยากรการศึกษา หน่วยที่ 1-5. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช*.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพมหานคร: พิมพ์ดี.
- อังสุมารินทร์ รูปงาม. (2559). *การบริหารหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนระดับประถมศึกษา ในอำเภอวังเหนือ จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท*. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยฟาร์อีสเทอร์น.